

M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination
August/September -2020 [OLD COURSE]
VEDANTASASTRA

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. Figure to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any four of the following questions.

- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોને અનુવાદ સાથે સમજાવો. (૧૪)
- (૧) ધર્મબ્રહ્મજિજ્ઞાસયોઃ ફલજિજ્ઞાસ્યભેયાંચ્ય। અભ્યુદયફલં ધર્મજ્ઞાનંતચ્ચાનુષ્ઠાનાપેક્ષમ્। નિઃશ્રેય સફલં તુ બ્રહ્મવિજ્ઞાનં ન યાનુષ્ઠાનાન્તરાપૈક્ષમ। ભવ્યશ્ચ ધર્મો જિજ્ઞાસ્યો ન જ્ઞાનકાલેડસ્તિ, પુરુષવ્યાપારતન્ત્રત્વાત્, ઇહ તુ ભૂતં બ્રહ્મ જિજ્ઞાસ્યં નિત્યત્વાત્ પુરુષવ્યાપારતન્ત્રમ્।
- (૨) ન યથોક્તવિશેષણસ્ય જગતો યથોક્તવિશેષણમીશ્વરં મુહત્વાન્યતઃ પ્રધાનાદચેતનાયણુભ્યોડભાવા ત્સંસારિણો વા ઉત્પષ્ટાદિ સંભાવયિતું શક્યમ્। ન ચ સ્વભ્રાવતઃ, વિશિષ્ટ દેશકાલ નિમિતાનામિહોપાદાનાત્। એતદેવાનુમણં સંસારિ વ્યતિરિક્તેશ્વરાસ્તિત્વાદિસા ધનં મન્યન્તે ઈશ્વરકારણિનઃ।
- (૩) મહત્ ઋગ્વેદાદેઃ શાસ્ત્રસ્થાનેકવિદ્યાસ્થાનોપબૃટિતસ્ય પ્રદીપ – વત્સર્વાર્થવાદ્યોતિનઃ સર્વજ્ઞકલ્પસ્ય યોનિઃ કારણં બ્રહ્મ। ન હીટશસ્ય શાસ્ત્રસ્ય ઋગ્વેદાદિલક્ષણસ્ય સર્વજ્ઞગુણાન્વિતસ્ય સર્વજ્ઞા દન્યતઃ સંભવોડસ્તિ। યદ્યદ્વિસ્તારાર્થ શાસ્ત્રં યસ્માત્પુરુષવિશેષાત્સંભવિત, યેથો વ્યાકરણાદિ પાણિન્યાયે તૈયૈકદેશાર્થમપિ સ તતોડપ્યધિકતરવિજ્ઞાન રતિ પ્રસિદ્ધં લોકે।
- (૪) કથં પુનર્બ્રહ્મણઃ શાસ્ત્રપ્રમાણકત્વમુચ્યતે, યાવતા 'આમ્નાયસ્ય ક્રિયાર્થત્વાદાનર્થક્યમતદર્થાનામ્' (જૈ.સૂ.૧/૨/૧) ઇતિ ક્રિયા પરત્વં શાસ્ત્રસ્ય પ્રદર્શિતમ્। અતો વેદાંતાનામાનર્થક્યમ્, અક્રિયાર્થત્વાત્ કતૃદેવતાદિપ્રકાશનાર્થત્વેન વા ક્રિયાવિધિશેષત્વમ્, ઉપાસાનાદિ ક્રિયાન્તરવિધાનાર્થત્વં વા।
- પ્રશ્ન-૨ શંકરાચાર્યના જીવન અને સમય વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ વેદાન્ત દર્શનનાં મુખ્ય આચાર્યોનાં દાર્શનિક મતો દર્શાવો. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૩ જન્માદ્યસ્ય યતઃ। સૂત્ર સમજાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ શાસ્ત્રયોનિત્વાત્। સૂત્ર સમજાવો. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૪ બ્રહ્મસૂત્રમાં યતુઃસૂત્રીના સ્થાન અને મહત્વની ચર્ચા કરો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ શંકરાચાર્યની શૈલી પર વિસ્તારથી ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો: (૧૪)
- (૧) અધ્યાસ।
- (૨) સાધનચતુષ્ટયમ્।
- (૩) ષડભાવતિકારઃ।
- (૪) શંકરાચાર્યના ગ્રંથો।